

Коловерті

Про книгу

«Коловерті» — одна з 12 збірок новел О.Генрі, що їх видавництво «Богдан» запланувало до друку. Саме завдяки своїм оповіданням, у яких іскрометний гумор тісно переплітається з маленькими трагедіями, а їхнє закінчення неможливо передбачити, письменник і зажив світової слави.

КОЛОВЕРТІ

О. ГЕНРІ

© Видавництво "НК-Богдан"

www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-7819-1

О.ГЕНРІ

Коловерті

Whirligigs

by

O.HENRY

Перекладено за виданням:

O.Henry. Whirligigs. —
Doubleday, Page & Company, 1916.

Переклад з англійської
Євгена Онуфрієнка

«Коловерті» — одна з 12-ти збірок новел О.Генрі,
що їх видавництво «Богдан» запланувало до друку. Саме завдяки своїм оповіданням, у
яких іскрометний гумор тісно переплітається з маленькими
трагедіями, а їхнє закінчення неможливо
передбачити, письменник і зажив світової слави.

I

СВІТ І ДВЕРІ

Улюблена витівка, до якої вдаються автори, аби загал читав їхні історії, — ствердити, що це правдива оповідка, а відтак додати, що Правда дивніша за Вигадку. Я не знаю, чи правдиве те оповідання, яке бажаю вам розповісти, а проте один іспанець — керівник господарської служби на фруктовому пароплаві «*El Carrero*»¹ — присягався мені вівтарем Матері Божої Гваделупської², що дістав ці відомості від заступника консула Сполучених Штатів у Ла-Пасі — себто, від людини, яка не могла знати й половини цієї історії.

Щодо згаданої вище приказки, то я радо зруйную її, ствердивши, що нещодавно в одній цілковито вигаданій історії прочитав такий рядок: «Нехай буде так, — мовив поліціант». Із Правдою ще ніколи не траплялося нічого аж такого дивного.

Коли Г. Фергюсон Геджес, підприємець-мільйонер, вкладник та добре знаний у Нью-Йорку світський гульвіса, звертав свої думки на бенкетні справи і звістка про це розносилася навсібіч, викидаєли запобіжно змахували індійськими палицями³, офіціанти ставили на його улюблені столики небитку порцеляну, цілі гурти кебменів скупчувалися попід окрайком перед кафе, що працюють цілу ніч, а обережні касири у місцях, до яких він мав звичку навідуватися, задалегідь записували на його рахунок кілька плящин, неначе передмову та вступ.

У місті, де навіть той чоловік, що відкрає для вас скибочку яловичини за стійкою з безкоштовними перекусками, їздить на роботу на власній автівці, один-однісінький мільйонер — то не аж така вагома грошова потуга. А проте Геджес витрачав свої гроші щедрою рукою, вельми бучно та показово, неначе простий службовець, який розтринькує свій тижневий зарібок. Та й, зрештою, барменові геть не цікавий ваш резервний капітал. А вашу платоспроможність він радше перевірятиме, зазирнувши до власного касового апарата, аніж до «Бредстріт»⁴.

Того вечора, з якого починається викладення фактів у цій справі, Геджес саме вдаряв лихом об землю у товаристві п'яти чи шести своїх

приятелів — знайомих та друзів, які зібралися навколо нього.

Серед них було й двійко молодших чоловіків — Ральф Мерріам, посередник, та Вейд, його друг.

Товариство найняло двох глибоководних кебменів. На Колумбус-Серкл⁵ вони почали свій дрейф, який тривав достатньо довго, аби всмак поганьбити статую великого мореплавця, геть непатріотично вишпетивши його за те, що мандрував, аби знайти якусь там землю, замість шукати рідини. Північ застала цю команду викинутою на безлюдний острів задньої кімнати дешевого кафе десь аж ген у передмісті.

Геджес був украй зухвалий, зарозумілий та задержуватий. Був він кремезний та міцний, вже сивий, а проте сильний та жвавий, він уже добряче підпив і ладен був галабурдити аж до ранку. Зчинилася суперечка — через якусь незначну дрібничку — суперники дали волю п'ятипалим словам — словам, обмінявшись якими, противники неначе кинули одне одному рукавичку. У тій суперечці Мерріам відіграв роль словесного пробийголови.

Геджес рвучко підвівся, схопив свій стілець, розмахнувся та несамовито обрушив його додолу, замірившись уперіщити Мерріама по голові. Мерріам ухилився, витягнув невеличкого револьвера та вистрілив Геджесові просто в груди. Чільний гувльвіса поточився, недоладною купою впав на долівку та лежав непорушно.

Вейд, який мешкав у передмісті й щодня їздив до Нью-Йорка та назад, виробив у себе звичку діяти швидко. Він мерщій чкурнув із Мерріамом через бічні двері назовні, провів його за ріг вулиці, пробігся з ним один квартал, а тоді упіймав кеб. Вони проїхали п'ять хвилин, а відтак вийшли на темному розі та відпустили кебмена. На вулиці навпроти сяяли вогні, зраджуючи гарячкову гостинність місцевого шинку.

— Йди до задньої кімнати тієї корчми, — мовив Вейд, — і чекай. Я піду та з'ясую, що там коїться, а тоді дамся знати. Поки мене не буде, можеш випити два трунки — але не більше.

За десять хвилин до першої Вейд повернувся.

— Тримайся, старий приятелю, — мовив він. — Швидка допомога дісталася туди водночас зі мною. Доктор сказав, що він мертвий. Можеш вихилити ще один трунок. Дозволь мені подбати про все для

тебе. Ти маєш утікати. Не думаю, що закон розглядатиме стілець як смертельну зброю. Мусиш ушиватися звідси, бо ж нема на те іншої ради.

Мерріам буркотливо поскаржився на холоднечу та замовив ще один трунок.

— Чи помічав ти оті здоровезні вени на тильному боці його долонь? — промовив він. — Незмога було мені на них дивитися...Ой, незмога було мені...

— Нумо, випий ще один, — сказав Вейд, — а тоді ходімо. Я подбаю про усе, що тобі знадобиться.

Вейд дотримав обіцянки, і то так ревно, що вже на ранок, об одинадцятій годині, Мерріам був на пристані Іст-Рівер⁶ та спокійно ступив на облавок п'ятисоттонного фруктового пароплава, тримаючи у руці новеньку валізу, повну нового одягу та щіток для волосся. Судно перевозило перший у цьому сезоні вантаж лаймів із порту Лимон⁷ і нині прямувало додому. У кишені Мерріама лежав увесь його банківський баланс, що дорівнював двом тисячам восьмистам доларам банкнотами великої вартості та короткі настанови, які радили йому накопичити якомога більше миль поміж собою та Нью-Йорком. На будь-що інше часу просто не було.

Мерріам попрямував з порту Лимон на південь, уздовж узбережжя. Спочатку він плів на шхуні, тоді на шлюпі, дістався Колона⁸, звідти через перешийок — до Панами, а вже там упіймав «волоцюгу»⁹, що прямував із Кальяо¹⁰ до усіх тих проміжних портів, які могли привабити шкіпера й змусити його відхилитися від курсу.

У Ла-Пасі Мерріам вирішив зійти на берег — у Ла-Пасі Прекрасному, невеликому містечку, що не мало порту та задихалося, оповите стрічкою буйної зелені, яка перев'язувала підніжжя гори, що прохромлювала небеса. Саме тут і зупинився маленький пароплав, а капітанова плоскодонка доправила його на берег, аби він відчув пульс кокосового ринку. Мерріам узяв свою валізку і теж поплив та й залишився на цьому березі.

Кальб, заступник консула, громадянин Сполучених Штатів, який мав греко-вірменське походження, був народжений у Гессен-Дармштадті¹¹, а освіту здобув на передвиборчих кампаніях у Цинциннаті, вважав геть усіх американців за своїх братів та банкірів. Він припнувся до

Мерріамового ліктя та познайомив його з кожнісінькою людиною у Ла-Пасі, яка носила взуття, позичив у нього десять доларів та й подався назад до свого гамака.

Край бананового гаю стояв невеличкий дерев'яний готель, що виходив на море та вдовольняв смаки тих нечисленних іноземців, які віддалилися від світу до цього журливого перуанського містечка¹². Під Кальбові рекомендації: «Потисніть руку панові...» Мерріам покірливо обмінявся рукостисканнями із німецьким доктором, одним французьким та двома італійськими торговцями, і ще з трьома-чотирма американцями, про яких говорилося як про золотих людей, каучукових людей, людей червоного дерева — яких завгодно, але не людей з живої плоті.

Після вечері Мерріам разом із Біббом, вермонтцем, який займався тим, що постачав гідравлічне обладнання для розробки копалень, усівся в кутку широкої передньої *galeria*¹³, палив та цмулив шотландське віскі. Перед Мерріамом розкинулося неосяжне море, осяяне місячним світлом, і, здавалося, що те море, понад усяке розуміння, відокремлює його від старого життя. Аж нині, вперше від тієї миті, як Мерріам, цей нещасний утікач, прокрався на облявок фруктового пароплава, та страхітлива трагедія, в якій йому випало зіграти таку згубну роль, почала помалу втрачати свої чіткі обриси. Відстань дещо розмила те лиховісне видиво та трохи втамувала його біль. А Бібб тим часом відкрив шлюзи давно стримуваного велемовства й нестямився з радощів, що нарешті здобув собі слухача, який ще не відчував на собі тортур стократного повторення його поглядів та теорій.

— Ще один рік, — мовив Бібб, — і я подамся назад, до божої країни. Ох, таж знаю, тут просто чарівно, та й *dolce far niente*¹⁴ тут просто донесхочу, а проте ця країна створена явно не для того, аби у ній жила біла людина. А тобі ж бо час до часу буває просто необхідно поплуганитися крізь снігові замети, подивитися, як грають у бейсбол, вдягнути цупкий комірець та послухати, як поліціант на тебе свариться. Та хай там як, а Ла-Пас — то насправду добра стара місцинка, схожа на нездійсненну мрію. А ще тут є місіс Конант. Коли хтось із нас почувається вже аж так кепсько, що хоч у море стрибай, — він чимдуж мчить до її будинку та освідчується їй у коханні. Дістати

відкоша від місис Конант — набагато приємніше, ніж топитися. І то, кажуть, що тонути — то вельми приємне відчуття.

— І багато тут таких, як вона? — запитав Мерріам.

— Ніде більше немає жоднісінької такої, як вона, — мовив Бібб, втішено зітхнувши. — Вона — єдина біла жінка в усьому Ла-Пасі. Усі решта мають найрозмаїтіші барви та масті — від строкатої саврасої і аж до того кольору, який має та клавіша піаніно, що видає звуки у тональності сі бемоль. Вона тут уже рік. Приїхала сюди з... ну, ви знаєте, як то жінки говорять — попроси їх сказати «мотузочка», а вони тобі на те відкажуть: «вороняча лапа» та «колиска для кішки»¹⁵. Часом ви собі гадаєте, що вона — з Ошкоша¹⁶, а іншим разом — що з Джексонвілля, що у Флориді, а наступного дня — вже з Кейп-Коду¹⁷.

— Таємниця? — наважився припустити Мерріам.

— Мм... ну, такий вона має вигляд; зате говорить досить прозоро. Але ж вона жінка, а ви ж бо знаєте, які ці жінки. Гадаю, якщо пані Сфінкс колись заговорить, то почуємо ми від неї щось на кшталт: «Божечку мій! Таж до вечері надходить дедалі більше гостей, а тут нічого їсти, крім піску». Але ви не думатимете про таке, коли побачите її, Мерріаме. І ви таки теж освідчитесь їй у коханні.

Коротше кажучи, Мерріам таки зустрівся з нею і таки освідчився їй у коханні. Він побачив перед собою жінку в чорному, яка мала волосся кольору бронзових крилець індички та таємничі очі, *сповнені спогадів*, що... гаразд, оті очі мали такий вигляд, наче вона була добре навченою пупорізкою, яка свого часу наглядала за створенням Єви. Її слова та манери, втім, були доволі ясні, казав Бібб. Вона говорила щось непевне про друзів, яких буцімто мала у Каліфорнії та у низинних округах Луїзіани. Їй пасували тропічний клімат та бездіяльне життя; вона міркувала про те, аби якось згодом купити помаранчевий гай; і Ла-Пас, загалом, її причарував.

Мерріамове женихання до пані Сфінкс тривало три місяці, навіть попри те, що він і сам тоді не знав, що женихається до неї. Він послуговувався нею як протиотрутою від докорів сумління, та й незчувся, як набув звичку. Впродовж того часу він не отримував жодних новин із дому. Вейд не знав, де саме зараз перебуває його друг; а Мерріам не був певен щодо точної Вейдової адреси, та й боявся писати. Він вважав за ліпше на деякий час залишити справи, як вони є.

Якось по обіді вони з місіс Конант винайняли двох поні та поїхали на прогулянку вздовж гірської стежини до холодної річечки, що струменіла додолу з невисоких гір. Вони зупинилися попити води, й отоді Мерріам висловився — він освідчився їй у коханні, як і пророкував Бібб.

Місіс Конант окинула його поглядом, сповненим осяйної ніжності, а тоді її обличчя набуло такого дивного, змученого виразу, що Мерріама пробрав дрож, любовне сп'яніння минулося і він знову повернувся до тям.

— Благаю вас, Флоренс, пробачте мені, — мовив він, відпускаючи її руку, — та я мушу зректися частини того, що нині сказав. Звісно ж, я не можу просити вас стати моєю дружиною. У Нью-Йорку я вбив людину — чоловіка, який був моїм другом — застрелив його — у доволі боягузливий спосіб, я це розумію. Звичайно, п'ятика — це не вибачення для такого вчинку. Несила було мені більше мовчати; і я ніколи не відмовлюся від того, що сказав. Я приїхав сюди як утікач від правосуддя; і... гадаю, на цьому наше знайомство й закінчується.

Місіс Конант старанно обривала листочки з низько похиленої гілки лаймового дерева.

— Гадаю, що так, — сказала вона низьким та на диво непевним тоном. — Та це залежить від вас. Я буду така сама відверта, як і ви. Я отруїла свого чоловіка. Я — вдова, яка зробила себе сама. Чоловік не може покохати вбивцю. Тож, я гадаю, на цьому наше знайомство й закінчується.

Вона повільно звела на нього погляд. Його обличчя трохи зблідло, і він лише безтямно витріщався на неї, неначе глухонімий, який не може зрозуміти, про що йде мова.

Вона рвучко ступила до нього, її руки задерев'яніли, а очі палали вогнем.

— Не дивіться на мене так! — скрикнула вона, немов від пронизливого болю. — Прокляніть мене чи відверніться від мене, але не дивіться на мене так! Чи ж для того я народилася жінкою, аби мене били? Якби ж то я могла показати вам... на моїх руках та на спині — шрами... а відтоді минуло більше року — шрами, що їх залишив він по своїх нападах жорстокої люті. Та навіть свята черниця повстала би проти такого та повергнула би того диявола. Так, я вбила його. Ще й

нині щоночі до мене уві сні повертаються усі ті мерзенні та страхітливі слова, які він кинув мені в обличчя того останнього дня. А слідом за словами посипалися його удари, і моєму довготерпінню прийшов край. Того пообіддя я дістала отруту. Він мав звичку щовечора, перш ніж укладатися спати, пити у бібліотеці пунш, приготований з рому та вина. Приймав він його лише з моїх прекрасних рук — адже добре знав, що мене незмінно нудить від алкогольних випарів. Коли того вечора покоївка принесла мені пунш, я відрядила її з дому з якимось дорученням, і вона спустилася сходами. Перш ніж віднести йому його випиття, я підійшла до своєї невеличкої особистої шафки та налила повну чайну ложку настоянки аконіту¹⁸ — цього, як я довідалася, було цілком достатньо, щоб отруїти трьох людей. Я зняла зі свого банківського рахунку шість тисяч доларів, поклала їх та ще кілька необхідних речей до сумки й покинула дім, і ніхто мене не помітив. Коли я проходила повз бібліотеку, то почула, як він поточився та важко повалився на диван. Я сіла до нічного потяга, що прямував до Нового Орлеана, а звідти відплила до Бермудських островів. Зрештою, я кинула якір у Ла-Пасі. То що скажете тепер? Чи ви не годні й рота відкрити?

Мерріам повернувся до тями.

— Флоренс, — поважно мовив він. — Я жадаю вас. Мені байдуже до того, що ви зробили. Якщо цей світ...

— Ральфе, — перепинила вона його, і голос її майже зірвався на крик, — будьте моїм світом!

Її очі відтанули; вона дивовижним чином відпружилася та похитнулася до Мерріама так несподівано, що він мусив підскочити, аби її упіймати.

І ось, маєш! На яку ж то штучну прозу перетворюється оповідання, коли у ньому треба описати подібні сцени. Та нема на те ради. Кожен з нас має те підсвідоме відчуття, що нестримно тягне його до світла театральної рампи. Зворушіть як слід душу вашої кухарки — і вона завиграшки виголосить промову у стилі Булвер-Літтона¹⁹.

Мерріам та місіс Конант були дуже щасливі. У готелі «Orilla del Mar»²⁰ він оголосив про свій намір заручитися з нею. Восьмеро іноземців та четверо місцевих Асторів²¹ поляскали його по спині та вигукнули нещирі вітання. Педріто, бармен із манерами кастільця,

спонукуваний навалою додаткових замовлень, так пожвавився, що його моторність навіть бостонського продавця вишневої газованої води змусила би набути блідо-бузкової барви від заздрощів.

Вони обоє були дуже щасливі. Відповідно до дивної математики бога споріднених душ, хмари, що затьмарювали їхнє минуле, замість темнішати, нині втратили половину своєї щільності. Вони зачинилися від світу та замкнули двері на засув. Кожен був для іншого цілим світом. Місіс Конант знову відчула себе живою. Сповнений спогадів погляд полишив її очі. Щомиті, наскільки це було можливо, Мерріам був із нею. На невеличкому плато попід гаєм пальм та калабасових дерев²² вони збиралися побудувати чарівне бунгало. За два місяці вони мали одружитися. Щодня вони чимало годин проводили разом, міркуючи над своїми домашніми планами. Їхній об'єднаний капітал дозволить їм започаткувати власну справу — торгівлю фруктами або деревиною, а це дасть їм змогу жити у достатку та з вигодами. «На добраніч, світе мій!» — казала місіс Конант щовечора, коли Мерріам полишав її, повертаючись до готелю. Вони були дуже щасливі. Їхнє кохання, хоч і опосередковано, мало у собі такий елемент журби, що, схоже, якраз і необхідний, аби піднести почуття закоханих на якнайвищий рівень. І скидалося на те, що їхня велика спільна недоля чи, либонь, гріх, зв'язали їх путами, які ніщо не здатне розділити.

Одного дня на узмор'ї вигулькнув пароплав. Босоногий та голоплечий Ла-Пас стрімголов помчав долі, на пляж, адже прибуття пароплава було для них водночас петлею на американських гірках, цирком, Днем Визволення²³ та чаєм о четвертій пополудні.

Коли пароплав уже був достатньо близько, наймудріші зі спостерігачів оголосили, що це — «*Pajaro*²⁴», і що прямує він уздовж узбережжя вгору — з Кальяо до Панами.

За милю від берега «*Pajaro*» зупинився. Невдовзі з нього спустили на воду човен, і він, похитуючись на хвилях, попрямував до берега. Мерріам небавом прийшов на пляж, аби й собі подивитися на прибуття. На мілководді карибські матроси зістрибнули у воду та потужним посмиком витягнули човен на вкритий рінню берег. Керівник господарської служби, капітан і двійко пасажирів видобулися з човна та попрямували, орючи ногами глибокий пісок, у керунку готелю. Мерріам глипнув на них з помірною цікавістю, як то зазвичай

дивляться на незнайомців. У ході одного з пасажирів впізнавалося щось знайоме. Мерріам поглянув знов, і йому здалося, що кров у його венах перетворилася на полуничне морозиво. Їх розділяло лише десять футів. До Мерріама наближався кремезний, самовпевнений та життєрадісний, як завжди, Г. Фергюсон Геджес, чоловік, якого він убив.

Коли Геджес побачив Мерріама, його обличчя спаленіло, аж набуло темно-червоної барви. Відтак він, за своєю старою, грубувато-добродушною звичкою, вигукнув:

— Здоров, Мерріаме, радий тебе бачити. Оце вже не очікував зустріти тебе тут. Квінбі, це мій старий друг Мерріам, він із Нью-Йорка, — Мерріаме, це — містер Квінбі.

Мерріам подав Геджесові, а тоді й Квінбі свою холодну, наче крига, руку.

— Бр-р-р-р! — сказав Геджес. — Але вже й холодного плавця маєш! Чоловіче, ти нездужаєш. Таж ти жовтий, неначе той китаєць. Либонь, тут буяє малярія? Проведи-но нас до бару, якщо тут є такий, та нумо мерщій вживімо заходів для профілактики.

Мерріам, ще й досі перебуваючи у напівкоматозному стані, повів їх у керунку готелю «Orilla del Mar».

— Ми з Квінбі, — пояснив Геджес, який натужно пихкотів, чвалаючи ковзким піском, — придивляємося до цього узбережжя та шукаємо якусь справу, аби вкласти у неї гроші. Оце ми допіру завітали були до Консепсьйона, Вальпараїсо та Ліми. Капітан отого порому, на якому ми припливли, розповів нам, що тут є незлі можливості для розробки срібних копалень. Тож ми й зійшли на берег. То де тут те кафе, Мерріаме? О, у цьому переносному павільйоні на кшталт тих, у яких продають газовану воду?

Залишивши Квінбі перед шинквасом, Геджес відтягнув Мерріама набік.

— Ну й що усе це мало би означати? — із грубуватою сердечністю мовив він. — Ти що, кривдишся з отієї нашої дурнуватої сварки?

— Я думав, — відказав Мерріам, затинаючись, — я чув... мені казали, що ти... що я тебе...

— Ну, як бачиш, ані ти мене — не..., ані я — не..., — мовив Геджес. — Той дурний молодий хірург невідкладної допомоги сказав

Вейдові, що я — кандидат до домовини, і то лише тому, що я трохи стомився та припинив дихати. А я впродовж місяця відлежався у приватному шпиталі; та ось він я, хвицяюся незгірше, ніж раніше. Ми з Вейдом намагалися тебе знайти, але не змогли. Нумо, Мерріаме, потиснім одне одному руку й забудьмо усе те. Я завинив так само, як і ти; а той постріл напrawdę лише пішов мені на користь — зі шпиталю я вийшов здоровий та дужий, мов той конисько, що возить кеб. Гайда — той трунок уже чекає.

— Старий, — мовив Мерріам, запинаючись від розчулення, — не знаю, як тобі віддячити... я... ну, знаєш...

— Ой, та забудь ти про те, — пророкотів Геджес. — Квінбі помре зі спраги, якщо ми вже нині не складемо йому товариство.

Бібб сидів у затінку галереї та дожидав одинадцятої години, а з нею і сніданку. Незабаром з'явився Мерріам і приєднався до нього. Його очі навдивовижу яскраво пломеніли.

— Біббе, хлопче мій, — промовив він, спроквола проводячи рукою над видноколом, — чи бачиш ти тії гори, і теє море, і небо, і сяйво сонця? — то все — моє, Біббчику, — усе моє.

— Зайди-но до себе, — відказав на те Бібб, — та заживи вісім гранів²⁵ хініну. Коли у тутешньому кліматі людина починає вважати себе Рокфеллером або Джеймсом О'Нілом²⁶ — то вже геть не діло.

У готелі керівник господарської служби саме розв'язував чималий згорток газет — багато з яких були тижневої давності — що їх «*Pajaro*» зібрав у південніших портах, аби згодом розповсюдити у тих місцинах, до яких випаде нагода пристати. У такий спосіб благодійні мандрівники розсіюють новини та розваги серед в'язнів моря та гір.

Дядько Панчо, власник готелю, посадив собі на носа великі *anteojos*²⁷ зі срібними обідками та розділив газети на кілька менших сувоїв. До готелю примчав босоногий *muchacho*²⁸, який палко бажав обійняти посаду посланця.

— *Bien venido!*²⁹ — сказав дядько Панчо. — Це — для Сеньйори Конант; ось ті — для доктора Ш-Ш-Шлегеля... *Dios!*³⁰ Але вже й ім'я, годі й вимовити! Ось ті — для Сеньйора Девіса — одну для дона Альберто. Оці дві занеси до *Casa de Huespedes, Numero 6, en la calle de las Buenas Gracias*.³¹ Та скажи їм усім, *muchacho*, що о третій пополудні «*Pajaro*» відпливає до Панами. Якщо хто з них має листи,

які хоче надіслати, нехай поквапляться, аби спершу вони пройшли через *correo*³².

Місіс Конант отримала свій згорток газет лише о четвертій пополудні. Хлопчик, який мав їх доставити, аж надто забарився — його відволікла від виконання обов'язків ігуана, що перебігла йому стежку. Звісно ж, хлопчина просто мусив негайно кинутися за нею навздогін. Та жодних прикрощів для місіс Конант у тім не мало бути, адже вона не мала жодних листів, які хотіла би надіслати.

Вона саме ліниво лежала у гамаку в патіо будинку, який замешкувала. Місіс Конант напівдрімала, мріючи про рай, який вони з Мерріамом створили з уламків їхнього минулого. Нині вона тішилася з того, що небокрай, який обмежував оце мерехтливе море, цілком міг бути небокраєм її життя. Вони зачинилися від світу та замкнули двері.

Мерріам мав прийти до неї додому о сьомій, по тому, як повечеряє у готелі. Вона вдягне білу сукню та мереживну мантилю³³ абрикосового кольору, і вони годину прогулюватимуться попід кокосовими пальмами поблизу лагуни. Вона вдоволено посміхнулася та навмання вибрала одну газету зі згортка, який приніс їй хлопчик.

Коли вона побачила у недільній газеті один заголовок, його слова спочатку нічого для неї не важили; вони лише сприймалися наочно, як щось неясно знайоме. Найбільшим штрифтом було надруковано ось таке: «Ллойд Б. Конант дістав дозвіл на розлучення». Далі були підзаголовки: «Добре знаний у Сент-Луїсі виробник фарб виграє справу в суді, посилаючись на те, що його дружина вже впродовж року безвісти відсутня». «Її таємниче зникнення знову привернуло до себе увагу». «Відтоді про неї нічого не чули».

Хутко виборсавшись із гамака, місіс Конант скоро пробігла очима півколонки у газеті під заголовком «Заклик повернутися». Завершувався той допис ось таким чином: «Читачі пам'ятають, що торік, одного березневого вечора місіс Конант зникла безвісти. Ходили чутки, що її шлюб із Ллойдом Б. Конантом був украй нещасливим. Подейкували навіть, що його жорстокість до власної дружини неодноразово набувала форми фізичних знущань. Після зникнення місіс Конант у невеличкій медичній шафці в її кімнаті знайшли повну пляшечку настоянки аконіту — смертельної отрути. Це може вказувати

на те, що вона задумувалася про самогубство. Припускають, що вона відмовилася від свого задуму, якщо насправді його мала, а натомість полишила свій дім».

Газета спроквола випала з рук місіс Конант. Вона сіла на стілець, міцно стиснувши долоні.

— Дай-но подумати — О, Боже! — дай-но подумати, — прошепотіла вона. — Я взяла пляшечку з собою... Я викинула її з вікна потяга... Я... у тій шафці була ще й інша пляшечка... їх там було дві, вони стояли обіч — аконіт та валеріана, яку я пила, коли не могла заснути... Якщо вони знайшли пляшечку з аконітом, і вона була повна, то що — але ж він живий, ну, звичайно — я дала йому лише нешкідливу дозу валеріани... Насправді я не вбивця... Ральфе, я — О, Боже, нехай би це був не сон!

Вона пішла в ту частину будинку, яку винаймала у старого перуанця та його дружини, зачинила за собою двері та півгодини швидко й гарячково міряла кроками свою кімнату. На столі стояла Мерріамова світлина, оправлена в рамку. Вона підняла її та роздивлялася з усмішкою, сповненою вишуканої ніжності, а тоді зронила на неї чотири сльозини. А Мерріам був лише за якихось двадцять років³⁴ від неї! Наступні десять хвилин вона стояла непорушно, вдивляючись у простір. Вона пильно вдивлялася у простір крізь двері, що повільно прочинялися. По її бік дверей був будівельний матеріал для замку Романтичного Кохання — щира любов, справжня Аркадія³⁵ з пальмами, листя яких похитується під повіями вітру, колискова хвиля на узбережжі гавані спокою, спочинку та миру, ціла чарівна країна дрімливої полегкості, що стала для неї пристановищем. Ну ж бо, романтику, чи скажеш ти мені, що побачила місіс Конант по той бік дверей? Не можеш? Отож бо й воно. Ну, то гаразд — тоді слухай.

Вона побачила, як заходить до універсальної крамниці та купує п'ять шпульок шовкової нитки і три ярди картатої бавовняної тканини, аби пошити фартух для кухарки. «Записати це на ваш рахунок, мем?» — запитує у неї крамничний службовець. А вже виходячи, вона зустрілася зі знайомою панянкою, і та сердечно її привітала та мовила: «Ох, люба моя місіс Конант, де ви дістали викрійку для тих рукавів?» На розі поліціант допоміг їй перейти на той бік вулиці та гречно торкнувся свого шолома. «Чи хтось мені

телефонував?» — запитала вона у служниці, діставшись додому. «Місіс Волдрон, — відповіла служниця, — а це обидві міс Дженкінсон». «Чудово, — відказала на це вона. — Можете принести мені горнятко чаю, Метті».

Місіс Конант підійшла до дверей та покликала Анджелу, літню перуанку.

— Якщо Матео тут — пришліть його до мене.

Старий Матео, напівкровок, який човгав ногами, а втім був ще вельми дієвий, прийшов на її виклик.

— Чи якийсь пароплав або ж будь-яке інше судно відходить від цього берега сьогодні увечері або ж завтра вранці, аби я могла відплисти на ньому? — запитала вона.

Матео задумався.

— Так, сеньйоро, в Пунта-Рейна, за тридцять миль на південь, — відповів він, — на узбережжі нині стоїть невеличкий пароплав, який саме навантажується хінним³⁶ та фарбувальним деревом³⁷. Завтра на світанку він відпливає до Сан-Франциско. Так каже мій брат — він сьогодні пропливав на своєму шлюпі повз Пунта-Рейну.

— Сьогодні ввечері мушиш відвезти мене тим шлюпом до пароплава. Зробиш це?

— Можливо... — Матео з натяком знизав плечима.

Місіс Конант узяла з шухляди жменю грошей та дала їх йому.

— Подбай, щоб той шлюп був готовий і чекав на мене за тим мисом, що попід містом, — наказала вона. — Найми матросів і будь готовий відплисти о шостій годині. А за півгодини доправ сюди, до патію, воза, наполовину заповненого сіном і відвези мою дорожню скриню до шлюпа. Тоді отримаєш ще більше грошей. А зараз поквапся.

Матео пішов, і оце вперше він анітрохи не човгав ногами.

— Анджело! — майже люто крикнула місіс Конант, — ходи сюди й допоможи мені зібрати речі. Я від'їжджаю. Неси ту скриню. Спершу — мій одяг. Ворушися. Насамперед — оті темні сукні. Хутчіш!

Відпочатку вона ані на мить не вагалася у своєму рішенні. Її бачення було ясным та остаточним. Її двері відчинилися та впустили світ усередину. Її кохання до Мерріама не зменшилося; а проте нині воно видавалося чимось безнадійним та нездійсненим. Видіння їхнього

спільного майбутнього, що видавалися такими блаженними та довершеними, нині щезли. Місіс Конант намагалася переконати себе, що вона зрікалася їхнього кохання радше заради Мерріама, а не заради неї самої. Тепер, коли вона очистилася від свого тягаря — принаймні технічно, — хіба ж не ляже вина Мерріама на його плечі непосильним гнітом? Якщо вона й далі залишатиметься з ним, то чи ж ця різниця між ними довіку мовчазно не псуватиме й не роз'їдатиме їхнє щастя? Ось так вона виснувала; а проте тисяча тихеньких голосів, які вона могла радше відчути, аніж почути, гукала до неї, наче двигтіння далекого, потужного механізму — тихенькі голоси світу, що, суголосоно злинувши у височінь, донесуть свій наполегливий поклик навіть крізь найтовстіші двері.

Та поки вона складала речі, до неї ще раз повернулася коротка тінь чарівливої мрії. Вона притисла світлину Мерріама до свого серця однією рукою, а іншою тим часом укинула до дорожньої скрині пару черевичків.

О шостій пополудні Матео повернувся та повідомив, що шлюп готовий. Вони з братом затягнули дорожню скриню на воза, притрусили її сіном та відвезли до берега, з якого мала відплисти місіс Конант. А звідти вони доправили ту скриню плоскодонкою на шлюп. Відтак Матео повернувся за додатковими наказами.

Місіс Конант була вже готова. Вона залагодила усі справи з Анджелою та дожидала нетерпеливлячись. Вона вбралася у довгий, вільний чорний шовковий пильовик³⁸, який часто одягала, йдучи на прогулянку прохолодними вечорами. На голові вона мала круглого капелюшка, а на нього накинула мереживну мантилю абрикосового кольору.

По коротких сутінках запала темрява. Матео вів її темними й порослими травою вулицями до мису, за яким стояв на якорі шлюп. Повертаючи за ріг, вони розгледіли за три вулиці від себе готель «Orilla del Mar», невиразно осяяний безліччю гасових ламп.

Місіс Конант зупинилася, з її очей струменіли сльози.

— Я мушу, я мушу побачити його, перш ніж поїду, — сповнена муки, пробурмотіла вона. Та навіть тоді вона не похитнулася у своєму рішенні. Вона хутко придумала план, який допоміг би їй поговорити з Мерріамом і, водночас, відплисти потай від нього. Вона проходитьиме

повз готель, попросить когось покликати його, аби вийшов до неї, а тоді під якимось тривіальним приводом побалакає з ним декілька митей та піде геть так, аби він очікував побачитися з нею вдома о сьомій.

Вона відчепила свого капелюха та віддала його Матео.

— Потримай його та зачекай, поки я прийду, — наказала вона. А тоді накинула на голову мантилю, як то робила зазвичай, гуляючи після заходу сонця, та попрямувала до «Orilla del Mar».

Вона була рада побачити дебелу, вбрану у біле постать дядька Панчо, який стояв собі самотою на готельному ґанку.

— Дядьку Панчо, — мовила вона, чарівливо посміхаючись, — чи можу я потурбувати вас? Чи не були б ви такі ласкаві, аби попросити містера Мерріама вийти на кілька митей, аби я могла поговорити з ним?

Дядько Панчо кивнув головою, як то киває слон.

— Buenas tardes³⁹, сеньйоро Конант! — гречно, як справжній кавалер, мовив він. А тоді додав, уже більш збентежено:

— Але хіба ж то сеньйора не знає, що сеньйор Мерріам нині о третій пополудні відплив на «Pajaro» до Панами?

II

ТЕОРІЯ ТА СОБАКА

Нещодавно до міста навідався мій давній друг із тропіків, Дж. П. Бріджер, консул Сполучених Штатів на острові Ратона. З такої нагоди ми славно побенкетували та влаштували собі справжнє святкування, а ще подивилися на Праску⁴⁰ та кілька ночей поспіль усе ніяк не могли побачити той звіринець на ймення Бронкс⁴¹. А проте вже згодом, під час відпливу, ми з ним прогулювалися собі вулицею, що паралельна Бродвею⁴² та є пародією на неї.

Повз нас пройшла миловида світська пані, яка тримала на повідку злу тварюку — жовтого мопса, що хрипів та йшов перевальцем. Псюра заплутався у Бріджерових ногах та з роздратованим гарчанням сердито вчепився своїм писком у його кісточки, намагаючись покусати. Бріджер зі щасливою посмішкою дав лихій тварюці такого копняка, що їй аж дух заперло. А пані спрямувала на наші голови таку навальну зливу добірних, добре продуманих прикметників, що не залишали нам жоднісінького сумніву в тім, яке місце ми посідаємо у її думці, і ми проминули повз неї. За десять ярдів жебракувала літня жінка з безладдям сивого волосся на голові та чековою книжкою, добряче захованою попід шаллю, що вже геть перетворилася на лахміття. Бріджер зупинився, видобув зі свого вихідного жилета четвертак та віддав його літній пані.

На наступному розі стояло зо чверть тонни ошатно вбраного чолов'яги з гладким та білим, немов присипаним рисовим борошном, подвійним підборіддям. Огрядний пан тримав на ланцюгу бульдога — справжнє диявольське поріддя, чиї передні лапи були геть незнайомі одна з одною, адже їх розділяла відстань завдовжки з таксу. Невеличка жіночка у капелюшку останнього сезону стояла навпроти нього та гірко плакала, і було ясно, що це єдине, що вона може вдіяти, а чолов'яга тим часом кляв її на всі заставки низьким, солодким та досвідченим тоном.

Бріджер знову посміхнувся — виключно до себе самого — та цього разу він дістав невеличкого нотатника і щось до нього записав. Оцього

вже він геть не мав права робити, не пояснивши мені своїх дій, тож я йому так і сказав.

— Це нова теорія, — мовив Бріджер, — яку я віднайшов там, на Ратоні. І, поки десь вештаюсь, збираю докази, які б її підтвердили. Звісно, світ ще не дозрів до неї, а втім, я тобі про неї розповім; а тоді вже ти озирнися подумки на усіх тих, кого ти знав, та поглянь, що з того вийде.

Отож, повів я Бріджера до одного місця, де були штучні пальми та вино; і вже там він оповів мені історію, що її я викладаю тут своїми словами та під його відповідальність.

Одного пообіддя о третій, на острові Ратона, хлопчик щодуху мчав пляжем, вигукуючи:

— «*Pajaro*», агов!

У такий спосіб він проголошував гостроту свого слуху та справедливість свого уміння розпізнавати на слух сигнал судна.

Той, хто першим зачув та зробив усне оголошення щодо гудка пароплава, котрий наближається, та ще й правильно назвав той пароплав, був на Ратоні маленьким героєм — аж до прибуття наступного пароплава. З цієї причини поміж босоногою молоддю острова Ратона точилося запекле суперництво, й багато хто ставав жертвою непорозуміння, зачувши низьке гудіння мушляних рогів зі шлюпів, що заходили до гавані та видавали звуки, навдивовижу подібні до сигналу далекого пароплава. А дехто з них умів навіть сказати вам, як називається те судно, що сигналить десь удалині й для ваших, менш чутких, вух звучить не голосніше за вітер, що віє поміж гілок кокосових пальм.

Однак сьогодні той, хто проголосив прибуття «*Pajaro*», за правом зажив собі слави. Ратона нашорошила вуха, наслухаючи; і вже невдовзі глибокий та низький звук поголоснішав та поближчав, і зрештою Ратона побачила понад лінією пальм на низенькому мисі двійко чорних труб фруктового пароплава, що спроквола повз у керунку входу до гавані.

Маєте знати, що Ратона — то острів, що лежить за двадцять миль на південь від однієї південноамериканської республіки. Це — порт тієї республіки; і солодко спить він посеред усміхненого моря, і люди там

не прядуть, ані тчуть⁴³, а їжу на щодень дають їм рясні тропіки, де все «достигає, в'яне та падає до могили»⁴⁴.

Вісімсот людей проживали там свої життя, наче уві сні, в оточеному зеленню селищі, обриси якого повторювали собою підковоподібну дугу його сьайливої, мов той коштовний самоцвіт, гавані. Мешканці були здебільшого іспансько-індіанськими *mestizos*⁴⁵, був там також і слабкий відтінок, що його привносили негри із Сан-Домінго⁴⁶, а на додачу ще й дещо світліші тони чистокровних іспанських посадовців та дециця білої піни — троє чи четверо першопрохідників, які представляли тут білу расу. Жоден пароплав на приставав до берега Ратони, за винятком фруктових пароплавів, що на шляху до узбережжя великої землі підбирають тут бананових інспекторів, залишаючи на острові недільні газети, кригу, хінін, бекон, дині та вакцини, — і це, власне, увесь з'язок, який має Ратона із зовнішнім світом.

Перед входом до гавані «*Pajaro*» затримався, важко розтинаючи хвилі своїм гребним колесом, від чого водною гладдю затоки наввипередки забігали білі баранці піни. Дві плоскодонки з селища — одна везла фруктових інспекторів, інша вирушила по те, що могла дістати, — вже подолали половину шляху до пароплава.

Першу плоскодонку витягнули на облавок разом із інспекторами, а тоді «*Pajaro*» відплив до материка, аби завантажитися фруктами.

Другий човен повернувся до Ратони, везучи внесок із льодівні «*Pajaro*», а також звичний сувій газет та одного пасажира — Тейлора Планкетта, шерифа округу Четем, Кентуккі.

Бріджер, консул Сполучених Штатів на острові Ратона, сидів у службовій хатинці, що стояла попід хлібним деревом за двадцять ярдів від вод гавані, та чистив свою рушницю. Консул посідав місце десь майже ген у хвості процесії своєї політичної партії. З такої віддалі музика, що грала з воза, на якому розмістився оркестр, долинала до нього вже ледь чутно. Посадові сливки⁴⁷ діставалися іншим. Бріджерова частка здобичі — консульство на Ратоні — була не більше, ніж чорносливом — висохлим чорносливом, що його вділило йому відомство з розподілу скрабничої годівниці. А проте платня, що становила дев'ятсот доларів на рік, була на Ратоні справжнім достатком. До того ж Бріджер заповзвся відстрілювати алігаторів у

лагуні неподалік від консульства — це стало справжньою пристрастю, і він аж ніяк не був нещасливим.

Перервавши на мить ретельний огляд замка своєї рушниці, він підвів погляд та побачив широкоплечого чоловіка, який заступив собою двері консульства. То був дебелий, тихий чолов'яга з неквапними рухами, засмаглий майже до темно-брунатного кольору. Йому було років сорок п'ять, він був охайно вбраний у костюм з домотканого полотна, мав ріденьке світле волосся, коротко підстрижену брунатну бороду з сивиною та блідо-блакитні очі, що виражали лагідність та простоту.

— Ви — містер Бріджер, консул, — мовив широкоплечий чолов'яга. — Мене спрямували до вас. Чи не підкажете ви мені, що воно таке — оті великі грона плодів, схожих на гарбузи, на отих деревах, що височіють понад водою та подібні на мітелки з пір'я?

— Візьміть собі стільця, — сказав консул, знову змащуючи оливою ганчірку, якою чистив рушницю. — Ні, іншого, та бамбукова штуkenція вас не витримає. Та то ж кокоси — зелені кокоси. Їхня шкаралупа завше світло-зелена, поки вони не досягнуть.

— Вельми вдячний, — відказав чолов'яга, обережно сідаючи. — Якось не хотілося казати своїм домашнім, що то оливки, поки я в тому не переконаюся. Мене звати Планкетт. Я — шериф округу Четем, Кентуккі. У кишені я маю папери на екстрадицію, що уповноважують мене заарештувати одного чоловіка, який мешкає на цьому острові. Ті папери підписані президентом цієї країни, й усі вони в повному порядку. Чоловіка того звати Вейд Вільямс. Він займається вирощуванням кокосів. А розшукують його за вбивство власної дружини, яке він скоїв два роки тому. Де я можу його знайти?

Консул примружив око та глянув крізь ствол своєї рушниці.

— На острові немає нікого, хто звався би «Вільямс», — зауважив він.

— А я й не припускав, що він називатиме себе так, — лагідно мовив Планкетт. — Либонь, його знають тут під будь-яким іншим іменем.

— Окрім мене самого, — сказав Бріджер, — на Ратоні є лише двоє американців — Боб Рівз та Генрі Морган.

— Чоловік, який мені потрібен, продає кокоси, — припустив Планкетт.

— Бачите оту кокосову алею, що тягнеться аж ген до мису? — запитав консул, змахнувши рукою у керунку дверей. — Вона належить

Бобові Рівзу. А Генрі Морган володіє половиною дерев на підвітряному боці острова.

— Місяць тому, — мовив шериф, — Вейд Вільямс написав до одного чоловіка з округу Четем таємного листа, у якому розповів про те, де він нині перебуває і як йому там ведеться. Той лист був загубився, а особа, яка його знайшла, передала його представникам місцевої влади. Вони відправили мене по Вільямса, і я отримав усі необхідні папери. Гадаю, що це точно один із отих ваших торговців кокосами.

— Ви, звичайно, маєте при собі його світлину? — запитав Бріджер. — Це може бути або Рівз, або Морган, а проте мені прикро навіть думати про це. Вони обидва — такі славні парубки, що ліпших годі й зустріти на своєму шляху, навіть як цілий день їхати автівкою.

— Ні, — непевно відповів Планкетт, — не було жодної світлини Вільямса. І я ніколи не бачив його на власні очі. Я лише рік на посаді шерифа. Однак я маю цілком точний опис. Він має близько п'яти футів одинадцяти дюймів зросту; темне волосся та очі; ніс радше римський; кремезні плечі; міцні білі зуби, жодного не бракує; багацько сміється, балакучий; чимало випиває, але ніколи не до сп'яніння; коли розмовляє з кимось — дивиться йому просто у вічі; має тридцять п'ять років. Котрий з ваших людей підходить під цей опис?

Консул широко вишкірився.

— Зробімо ось як, — мовив він, відкладаючи рушницю та накидаючи на себе обшарпаного чорного піджака зі шкіри альпаки. — Ходімо зі мною, містере Планкетт, я відведу вас до хлопців. Якщо ви зможете сказати, котрий з них краще підходить під отой ваш опис, то стоятимете на голову вище від мене у тому, що стосується спостережливості.

Бріджер попровадив шерифа назовні та провів його узбережжям, вздовж якого були розкидані крихітні хатинки селища. Одразу ж за ними зненацька здіймалися невисокі, порослі густим лісом пагорби. Схилом одного з них консул і повів Планкетта, спинаючись угору сходинками, завбачливо вирубаними у твердій глині. На самому краєчку вершини вмонтований двокімнатний дерев'яний котедж із очеретяною стріхою. Надворі прала одяг карибська жінка. Консул провів шерифа до дверей кімнати, що виходили на гавань.

У кімнаті було двійко чоловіків, вони були без піджаків і саме збиралися сідати до столу, накритого до вечері. Чоловіки були не надто подібні у деталях; однак до кожного з них можна було прикласти той загальний опис, що його навів Планкетт. Обидва відповідали названим ознакам за зростом, кольором волосся, формою носа, будовою та манерами. Вони були достеменними представниками американців того веселого, товариського, дотепного, тямущого ґатунку, які заприязнилися та стали побратимами у цьому чужинському краї.

— Привіт, Бріджере, — в один голос вигукнули вони, побачивши консула. — Заходь лишень та повечеряй-но з нами!

А тоді вони помітили Планкетта, який стояв за спиною консула, та ступили вперед з гостинною цікавістю.

— Джентльмени, — мовив консул, і голос його набув незвичної офіційності, — це — містер Планкетт. Містере Планкетт — містер Рівз та містер Морган.

Кокосові барони радо привіталися з новоприбулим. Рівз видавався десь на двійм вищим за Морґана, однак його сміх не був аж таким голосним. Морґанові очі були темно-брунатні; Рівзові були чорні. Рівз був господарем та заклопотано приніс ще пару стільців й гукнув до карибської жінки, аби та поставила на стіл додатковий посуд. Гостеві пояснили, що Морґан жив у бамбуковій халупі на підвітряному боці острова, та друзі щодня вечеряли разом. Поки накривали на стіл, Планкетт спокійно стояв та лагідно роззирався навколо своїми блідо-блакитними очима. Бріджер мав винуватий та зніяковілий вигляд.

Нарешті на стіл подали два додаткових прибори, й товариству були призначені відповідні місця. Рівз із Морґаном стояли за столом пліч-о-пліч, навпроти відвідувачів. А тоді Рівз привітно кивнув, даючи усім знак сідати. Аж тут зненацька Планкетт здійняв руку у владному жесті. Він дивився просто поміж Рівза та Морґана.

— Вейде Вільямс, — тихо мовив він, — вас заарештовано за вбивство.

Рівз із Морґаном миттю презирнулися, й у побіжному, ясному погляді кожного світилося запитання, присмачене здивуванням. А тоді вони водночас повернулися до мовця й витріщилися на нього зі спантеличеним та щирим несхваленням.

— Не сказав би, що ми вас розуміємо, містере Планкетт, — бадьоро промовив Морган. — Ви сказали «Вільямс»?

— Що то був за жарт, Бріджере? — запитав Рівз, повертаючись до консула та всміхаючись до нього.

Перш ніж Бріджер спромігся відповісти, Планкетт знову заговорив.

— Я поясню, — спокійно мовив він. — Один із вас не потребує жодних пояснень, тож це — для іншого. Один із вас, панове, — Вейд Вільямс, із округу Четем, Кентуккі. Ви вбили вашу дружину. Скоїли ви це позаторік, п'ятого травня, після того, як п'ять років поспіль жорстоко поводитися з нею та піддавали її постійним знущанням. Я маю в кишені належні папери, які дозволяють мені забрати вас назад, і ви поїдете зі мною. Ми повернемося до Сполучених Штатів на фруктовому пароплаві, який завтра вранці знову пристане до цього острова, щоби висадити на берег інспекторів. Джентльмени, я визнаю, що цілковито не певен того, котрий із вас — Вільямс. Та хай там як, а завтра Вейд Вільямс таки вирушить назад, до округу Четем. Я хочу, аби ви це зрозуміли.

Потужна хвиля веселого реготу Моргана та Рівза полинула понад тихою гаванню. Двійко-трійко рибалок із цілої флотилії човнів, що стояла там на якорі, підвели голови догори та зачудовано поглянули на будинок отих діаблос американос, що височів на пагорбі.

— Дорогий мій містере Планкетт, — скрикнув Морган, долаючи напад веселощів, — вечеря холоне. Сідаймо та поїжмо. Мені вже нетерпець занурити ложку в оту зупу з акулячих плавців. Справи — потім.

— Джентльмени, прошу сідати, якщо ваша ласка, — гречно додав Рівз. — Я впевнений, що містер Планкетт не заперечуватиме. Можливо, це дасть йому трохи часу й посприє у встановленні особи того пана, якого він хоче заарештувати.

— Ну, звичайно ж, я аніскільки не заперечую, — мовив Планкетт, важко падаючи на свій стілець. — Я й сам добряче зголоднів. Зрозумійте, хлопці, я просто не хотів приймати вашої гостинності, не попередивши вас насамперед про суть справи; та й по всьому.

Рівз розставив на столі пляшки та склянки.

— Ось тут — коньяк, — сказав він, — тут — анісова настоянка, отут — шотландське віскі, а ось — віскі житнє. Обирайте, що кому до

смаку, джентльмени.

Бріджер обрав житнє віскі. Рівз налив собі на три пальці шотландського віскі, Морган зробив так само. Шериф, попри бурхливі заперечення, наповнив свою склянку з пляшечки з водою.

— Випиймо, — проголосив Рівз, здіймаючи склянку, — за апетит містера Вільямса!

Сміх і трунок зіштовхнулися у Моргановій горлянці, й він поперхнувся, розпорскавши свій напій. Врешті-решт, усі приділили увагу вечері, яка була добре приготована та смачна.

— Вільямсе! — зненацька різко вигукнув Планкетт.

Усі зачудовано підвели погляди. Рівз упіймав на собі пильний погляд лагідних шерифових очей. Він трішки зашарівся.

— Послухайте-но, — мовив він дещо різко, — мене звати Рівз, і я не бажаю, аби ви...

Однак йому на допомогу прийшла кумедність становища, і він завершив свою фразу сміхом.

— Припускаю, містере Планкетт, — мовив Морган, ретельно присмачуючи алігаторову грушу⁴⁸, — ви свідомі того, що імпортуєте до Кентуккі чимало проблем на власну голову, якщо привезете назад не ту людину — звісно ж, якщо ви взагалі привезете когось назад?

— Дякую за дотеп, — мовив шериф. — О, я таки відвезу когось назад. І це, джентльмени, буде котрийсь із вас двох. Так, я знаю, що мені буде непереливки, якщо припущуся помилки. Однак я збираюся спробувати затримати саме того чоловіка, який мені потрібен.

— То я скажу вам, що слід зробити, — сказав Морган, нахилиючись до нього з веселим полиском ув очах. — Заберіть із собою мене. Я поїду без жодних проблем. Справи з продажем кокосів цьогоріч ідуть не вельми добре, то я залюбки зістриг би з ваших поручителів трішки додаткових грошень за протиправне позбавлення волі.

— Це нечесно, — долучився до розмови Рівз. — Відправивши останній вантаж кокосів, я заробив лише по шістнадцять доларів на кожній тисячі. Візьміть мене, містере Планкетт.

— Я заберу Вейда Вільямса, — терпляче мовив шериф, — або ж принаймні докладу всіх зусиль, аби це зробити.

— Це немовби вечеряти у товаристві привида, — з удаваним дрожем зауважив Морган. — Та ще й привида вбивці! Хто-небудь, передайте-

но зубочистки примарі неслухняного містера Вільямса!

А Планкетт видавався таким безтурботним, неначе вечеряв за власним столом в окрузі Четем. Він був шанобливим їдцем й неквапно смакував ті предивні тропічні страви, що лоскотали йому піднебіння. Неповороткий, пересічний чолов'яга з неквапними, майже лінивими рухами, він видавався цілковито позбавленим усієї тієї хитрості та пильності, що мають бути притаманні нишпорці. Він навіть покинув спостерігати за цими двома чоловіками, не придивлявся до них прискіпливо й не робив жодних видимих намірів розрізнити з-поміж них того одного, якого він із дивовижною самовпевненістю заповзявся заарештувати та відвезти із собою, аби притягнути до відповідальності за серйозним обвинуваченням у вбивстві дружини. І ось тут, воістину, перед ним поставала задача, хибне розв'язання якої обернеться для нього вкрай серйозною поразкою. А проте він сидів та сушив собі голову (судячи з усього) над незвичними пахощами засмаженої на відкритому вогні котлети з ігуани.

Консул почувався ні в сих ні в тих. Рівз та Морган були його друзями та приятелями; та все-таки цей шериф із Кентуккі мав безперечне право на його офіційну допомогу та моральну підтримку. Отож, із усього товариства за стільницею Бріджер був якнайтихішим, він сидів та намагався дати належну оцінку тій своєрідній ситуації, що склалася. І Рівза, і Моргана він знав як хлопців вельми метикуватих, а тому, щойно Планкетт розкрив їм мету свого візиту, а надто під час отого короткого блискавичного спалаху сміху, консулові спало на думку, що друзі миттєво збагнули — один із них може бути винним Вільямсом; і в ту саму мить кожен із них вирішив віддано захищати свого побратима від тої лихої долі, яка йому загрожувала. Ось такою була консулова теорія, і якби він приймав ставки на перегонах гострих розумів, у яких переможцеві правлять за винагороду життя та свобода, то сказав би, що цей вайлуватий шериф з округу Четем, Кентуккі має вкрай мало шансів на перемогу.

Коли усі вже повечеряли, прийшла карибська жінка та забрала зі столу посуд і обрус. Рівз висипав на стіл відмінні сигари, і Планкетт, разом із усіма, з очевидним задоволенням запалив одну.

— Може, я вже геть нетямущий, — мовив Морган, вишкірившись та підморгнувши Бріджерові, — та я волів би знати, чи насправді я такий

є. Отож, я кажу, що усе це — просто жарт містера Планкетта, вигаданий з метою налякати двох дітлахів-у-лісі⁴⁹. То чи сприймати нам отого Вільямсона усерйоз, а чи ні?

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ